

22ste Jaargang nr.4 driemaandelijks
oktober - december 2019

PB-PP| P-005988
BELGIE(N)-BELGIQUE

Onze Voorouders

Tijdschrift voor familiegeschiedenis

Streekgenoten uitgeweken naar Ilhota, Brazilië, rond 1844

Versierde meelzakken in WO I. “*De kanten bloemzak van Thielt*”

Dispuut rond de afrekening van een paard in Pittem in 1577

Aarsele gemeenteraadsverkiezing van 14 februari 1866

Familiekunde
Vlaanderen

VERSIERDE MEELZAKKEN IN WO I

De kanten bloemzak van Thielt

Het tweeluik, de kanten bloemzak van WO I, stad Thielt, collectie HIA.

Foto: collectie auteur.

In de VS bewaart de 'Hoover Institution' op Stanford University in Californië een versierde meelzak van WO I van 'Stad Thielt', een prachtig tweeluik in rood en blauw, bedekt met twee grote, witte kantwerken van ieder 80 bij 45 cm. In de beide kanten staat de naam 'H. Impe-Gauquie Thielt' in geborduurd.

Deze geschiedenis is tevoorschijn gekomen bij onderzoek naar de versierde meelzakken in WO I.³ Tijdens de Duitse bezetting '14-'18 ontving de Belgische bevolking voedselsteun van Amerika en

Canada. De lege zakken waarmee het buitenlandse meel werd aangevoerd, werden in België gebruikt om kleding van te naaien of bewerkt: geborduurd, beschilderd, versierd met kant, om de dankbaarheid voor de hulpverlening te tonen. De mooie kunstwerkjes met vaderlandslievende patronen werden dan verkocht in liefdadigheidstentoonstellingen, de opbrengst was voor de hulpbehoevenden.

Familie Impe-Gauquie

Het Hulp- en Voedselcomiteit in Tielt kende als voorzitter Hector Impe. Hector Joseph Marie Impe (°Izegem 11.11.1862 en †Tielt 23.09.1929) was de zoon van Franciscus Impe (°1823 en †1864), koopman in lijnwaden, × Theresia Coleta Hoornaert (°1822 en †1868), winkelierster in Izegem. Zijn ouders stierven jong, waarschijnlijk is Hector samen met zijn broer Florent (°Izegem 02.08.1858) na de dood van hun moeder verhuisd naar Tielt en opgenomen in het gezin van hun oom Fredericus Impe (°Emelgem 06.10.1829 en †Tielt 09.04.1901). Fredericus Impe stond als kantfabrikant in de Bruggestraat met 14 werksters 3^e rang ingeschreven in het Patentboek 1860. Hij was in 1854 getrouwd met Sophia Schatteman (†Tielt 18.03.1881), zij was eerder gehuwd geweest met Desiderius Amatus Devolder (×22.12.1842 in Tielt).

Hector Impe was werkzaam als ondernemer in textiel. Vanaf 1886 tot 1914 is sprake van vennootschappen in het vervaardigen en verhandelen van 'geweefsel' gezamenlijk met Emile Vande Vijvere (Tielt °1853 en †1919) en Jean Pollet sr.

In 1890 trouwde Hector Impe met Maria Josepha Gauquie (°Izegem 28.08.1867 en †Tielt 11.03.1932), dochter van Charles Louis Gauquie (°1822) × Henrica Meersseman (†Izegem 07.01.1888). Het echtpaar Impe-Gauquie vestigde zich in de Hoogstraat, daarna in een nieuwgebouwd herenhuis aan de Tramstraat. Hector Impe stond te boek als fabrikant, Marie Impe-Gauquie als nijveraarderster.

³ Een uitgebreid artikel over de versierde meelzakken in WO I vindt u in Jaarboek 2020 In Flanders Fields Museum, Ieper, blz. 4-25. Auteur: Annelien van Kempen

Ze kregen twee kinderen, Margareta Maria Josepha Impe (°Tielt 15.06.1891 en †Gent 08.07.1976) en Frans Joseph Marie Impe (Tielt 12.12.1892 en †Tielt 31.10.1971).

Bij de geboorteaangifte van zijn dochter en op haar trouwacte tekende Hector met 'HJM Impe-Gauquie'. Margriet/Marguerite Impe trouwde in 1919 met Joseph Ivo Van Haute (°Kortemark 18.05.1887 en †Tielt 22.09.1942). Zij kregen vijf kinderen: Paul, Mimi, Thérèse, Emile en Rosy.

De Grote Oorlog

Na het uitbreken van de oorlog in augustus 1914 vestigde de leiding van het Vierde Leger van Duitsland zich in Tielt. De Duitsers namen productiemiddelen en goederen in beslag en eisten bedrijfsgebouwen op. De weverijen in de stad vielen stil, er heerste werkloosheid.

Het Tieltse Voedselcomiteit ten huize van de voorzitter Hector Impe-Gauquie, Tramstraat 36. Margriet Impe zittend, rechts. Foto: 'Het Nationaal Hulp- en Voedselcomiteit in het Tieltse'

Hector Impe zette zich, samen met zijn gezin, onmiddellijk in voor de voedselhulp. Zijn zoon 'Franz' Impe vertrok als militair naar het front. Zijn zakelijk compagnon Emiel Vande Vijvere was politiek en bestuurlijk actief, hij was katholiek gemeenteraadslid van 1885-1919 en tijdens de oorlog de Tieltse burgemeester (1909-1919).

Inmiddels kon het Nationaal Hulp- en Voedingscomiteit wel steun bieden aan de Belgische kantwerksters via de 'Aide et Protection aux Dentellières'. Ook

Tielt deed hieraan mee: *'Kantwerksters: In het begin van Juni 1915 werd door eenige edelmoedige en bereidwillige Juffers onzer gemeente onder de leiding van de E. Heer Cortij, het werk der kantwerksters ingericht. Eene aanvraag tot aanvaarding aan het Nationaal Komiteit van Brussel gedaan werd goedgekeurd en het werk nam zijnen aanvang met 18 kantwerksters. Sinds is dit getal geklommen tot 51.'*

Het stadsbestuur besloot geschenken te laten maken om de buitenlandse hulpverleners te bedanken: *"Onze kantwerksters hebben twee prachtige geschenken afgemaakt voor onze Amerikaansche weldoeners en een voor onze Spaansche weldoeners. Die geschenken wierden bekostigd door vrijwillige giften op de gemeente."*

De kantwerksters

Dankzij oude foto's in Tieltse archieven, overlevering van verhalen en de geborduurde namen "*H Impe-Gauquie Thielt*" zijn we te weten gekomen dat het tweeluik van kantwerk met ondergrond in rood en blauw, het geschenk was van het Tieltse stadsbestuur voor de Amerikaanse weldoeners en gemaakt is door de firma Impe.

Vrouwen hebben het werk verricht. Margriet Impe maakte de tekeningen, de uitvoering deden Elodie Van Neste (echtgenote Achiel Vande Wiele) en Alice Poelvoorde; beiden spellewerkten thuis voor rekening van de firma Impe.

Margriet Impe heeft een fenomenaal en creatief patroon ontworpen en uitgetekend. Haar ontwerp van het linker, 'Belgische', deel was gebaseerd op een originele meelzak met merknaam 'Zephyr' van de maalderij Bowersock Mills & Power Co. in de plaats Lawrence in Kansas. Deze firma bestaat nog: 'Bowersock Power' produceert en levert tegenwoordig elektriciteit, opgewekt door de waterkracht van de Kansas River ('Kaw'), onder directie van mevrouw Sarah-Hill Nelson.

Hetzelfde beeldmerk 'Zephyr', hier op een geborduurde meelzak van WO I.
Collectie en foto: auteur

Het beeldmerk van de originele meelzak 'Zephyr' bevatte een cherubijntje dat zwaaide naar een vlinder die met een brood komt aan fladderen. Margriet Impe nam het model exact over en voegde patriottische elementen toe. In het ontwerp van het rechter, 'Amerikaanse', deel verwerkte ze het officiële schild 'Great Shield of the United States' met de arend met gespreide vleugels en 13 sterren die de dertien oorspronkelijke koloniën van de VS representeren plus de tekst: 'E Pluribus Unum'. Het schild was de sokkel waarop ze het Vrijheidsbeeld plaatste.

Lieve Pollet en Magda Malisse van Kantcentrum Brugge bevestigen op basis van de foto's dat de kanten bloemzak "Stad Thielt" oorlogskanten zijn, uitgevoerd in mooi en gevarieerd Brugs bloemwerk (al dan niet grof). Evelyn McMillan van het Lace

Museum Sunnyvale in Californië is het daarmee eens. Zij werkt als bibliothecaris op Stanford University en schrijft dat het tweeluik, een '*magnificent work*', tot een jaar geleden tentoongesteld was in de 'Herbert Hoover Room' in de 'Hoover Tower', maar nu is opgeborgen vanwege bouwwerkzaamheden.

Meer vragen

We weten inmiddels heel veel over de kanten bloemzak "Stad Thielt". De geschiedenis van het tweeluik trekt draden tussen het werk van de kantwerksters én het werk aan de versierde meelzakken in WO I.⁴

Ik vraag me dan ook af: zouden er nog kanten en patronen zijn van de kanthandel Impe-Gauquie? Welke opleiding volgde Margriet/Marguerite Impe en waarom gebruikte haar vader de naam 'Impe-Gauquie'? Heeft het stadsbestuur de kanten bloemzak met officieel vertoon overhandigd aan de Amerikaanse weldoeners?

Reacties zijn welkom op info@annelienvankempen.nl

Wie meer wil lezen over mijn onderzoek: zie blogwebsite:

<http://meelzak.annelienvankempen.nl>

Bronnen:

FONS DAS, afgewerkt door Paul Callens en Luc Neyt, Het Nationaal Hulp- en Voedselcomiteit in het Tieltsse. Familiekunde Vlaanderen, Regio Tielt, 2018.

JULIEN VERBRUGGE, Kant in het Tieltsse. De Roede van Tielt, Jg. 14 (1983), nr. 1, blz. 2-48.

JULIEN VERBRUGGE, Tielt Textielstad: deel 1: 19^e eeuw. RvT, Jg. 18 (1987), nr. 2, blz. 46-104.

JULIEN VERBRUGGE, Tielt Textielstad: deel 2: 20^e eeuw. RvT, Jg. 21 (1990), nr. 4, blz. 42-160.

JOZEF VERVENNE, Terugdenkend aan een omstreden figuur: Franz Impe 1892-1972. RvT, Jg. 3

Annelien van Kempen, Nederland-Voorburg

⁴ Met dank aan Paul Callens, Luc Neyt, Julien Verbrugge en Daniel Dossche